

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**GESTIÓ DEL PATRIMONI
ARTÍSTIC**

Coordinació: BERGES SAURA, MARIA DEL CARMEN

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	GESTIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC			
Codi	100143			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història de l'Art i Gestió del Patrimoni Artístic	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	2	4	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	BERGES SAURA, MARIA DEL CARMEN			
Departament/s	HISTÒRIA DE L'ART I HISTÒRIA SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BERGES SAURA, MARIA DEL CARMEN	carne.berges@udl.cat	6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Adquirir els coneixements bàsics sobre el concepte de patrimoni cultural i artístic des d'una perspectiva àmplia, oberta i crítica (en coordinació amb l'assignatura Història i teoria del patrimoni artístic).
- Adquirir els coneixements necessaris sobre el concepte de gestió patrimonial i els principals models de gestió i actors implicats, ja siguin institucions, empreses i/o persones.
- Adquirir els coneixements necessaris per treballar en el camp de la recerca aplicada i la comunicació del patrimoni (retorn social).
- Conèixer les diferents eines de gestió patrimonial: des de la identificació de l'element patrimonial, a la seva recerca, conservació i intervenció, a la seva difusió i comunicació.
- Entendre el patrimoni i la seva gestió com un recurs cultural, turístic, social, educatiu que ha de permetre interrogar-nos com a societat.
- Conèixer les dinàmiques econòmiques, jurídiques, polítiques, socials i culturals que afecten la planificació i la gestió
- Adquirir formació professional per poder optar a llocs especialitzats en museus, institucions patrimonials, empreses públiques i/o privades de gestió cultural.

Competències

Competències generals

CG1 Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar la informació

CG2 Desenvolupar un raonament crític

CG3 Buscar, trobar i gestionar la informació

CG4 Treballar en equips de caràcter interdisciplinari, amb capacitat de lideratge i de presa de decisions. Desenvolupar tasques en grup amb objectius comuns

CG6 Planificar i gestionar el temps per a la presa de decisions i el desenvolupament de tasques individuals i en entorns de treball en equip

CG7 Valorar la importància de la diversitat i la multiculturalitat

CG8 Reconèixer i tenir sensibilitat cap a la promoció dels Drets Humans i cap als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics

CG9 Reconèixer els principis i implicacions de la ètica professional

CG10 Reconèixer i tenir la sensibilitat cap a la promoció dels drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones

Competències específiques

CE1 Desenvolupar una visió crítica dels processos bàsics de la metodologia científica en Història de l'Art

CE2 Desenvolupar destreses instrumentals aplicades a la Història de l'Art

CE5 Identificar i reconèixer les diferents visions diacrònica, regional y global dels fenòmens artístics territorials, així com les relacions entre centre i perifèria

CE6 Adquirir un coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges, procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història, així com la teoria i el pensament estètic

CE9 Identificar, distingir i avaluar o valorar les problemàtiques actuals de la conservació, criteris de restauració i gestió del patrimoni històric –artístic i cultural

CE10 Identificar i reconèixer la consciència crítica del patrimoni i la seva valoració en la societat actual

CE11 Desenvolupar i utilitzar conceptes bàsics de Museologia i Museografia

CE12 Desenvolupar i utilitzar conceptes bàsics sobre documentació, composició de materials i tècniques dels béns artístics mobles i immobles

Competències transversals

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà

CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

CT4 Adquirir coneixements bàsics d'emprenedoria i dels entorns professionals

CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic

CT6 Aplicar la perspectiva de gènere a les funcions pròpies de l'àmbit professional

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts fonamentals de l'assignatura

1.- El concepte de patrimoni.

Què volem dir i què entenem avui quan parlem de patrimoni artístic i cultural (aquest punt del temari ha d'anar en coordinació amb l'assignatura Història i teoria del patrimoni artístic).

2.- La gestió del patrimoni:

2.1.- Eines per al seu coneixement, conservació i posada en valor.

2.2.- Aproximació al marc legal. Algunes nocions bàsiques sobre legislació

2.3.- Organitzacions i models de gestió

2.4.- Planejament de recursos econòmics i personals

3.- Nocions bàsiques per al coneixement i l'estudi dels públics.

3.1.- Els públics / la comunitat: aproximació a les diferents tipologies i classificacions.

3.2.- Nocions per a l'estudi de públics: recull d'informació, interpretació i avaluació

4.- La creació i planificació de projectes: de la idea a la seva execució

4.1.- El concepte de recerca aplicada.

4.2.- La creació de projectes, el seu desenvolupament i avaluació

5.- Patrimoni accessible. Un patrimoni de tothom i per a tothom.

5.1.- Concepte d'accessibilitat

5.2.- Eines d'interpretació

5.3.- La necessitat de trencar barreres: l'espai, la museografia i els continguts

5.4.- Comunicar el patrimoni, patrimoni en xarxa

5.5.- La introducció de la perspectiva de gènere als projectes patrimonials

6.- Mirades cap al patrimoni. El patrimoni com a recurs, la mirada contemporània i els projectes de creació

6.1.- El patrimoni com a recurs didàctic

6.2.- El patrimoni com a recurs turístic

6.3.- El patrimoni com a recurs social.

6.4.- El patrimoni com a recurs per a la innovació

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics i pla de desenvolupament de l'assignatura

La crisi sanitària de la covid ha provocat la reorganització dels nostres plans docents ja que es prioritza la docència híbrida i, això, comporta no només un canvi metodològic sinó també un canvi mental, d'actitud i de forma d'entendre l'aprenentatge i de relacionar-se entre l'alumnat, i entre aquest i el professorat. Aquest context de canvi, però, pot ser viscut com una oportunitat per crear noves dinàmiques de treball.

L'àmbit cultural, i la gestió patrimonial de manera molt evident, s'ha hagut de reinventar i és responsabilitat nostra entendre què significa el canvi i estar preparades per assumir-lo i gestionar-lo amb noves eines. Si fins ara se'ns demanava tenir estructures sòlides i estables, actualment la virtut està en ser adaptables i flexibles: "de roures a joncs".

Aquesta adaptabilitat i dinamisme "vital" l'intentarem aplicar també al desenvolupament de l'assignatura i les HNP tindran diferents formats adreçats, en cada moment i segons el tema que s'estigui treballant, a potenciar la participació de l'alumnat, l'aprenentatge compartit i l'avaluació continua i personalitzada.

- **PÍNDOLES FORMATIVES.** Classes per part de la professora per introduir un marc teòric bàsic que permeti desenvolupar altres accions docents:
 - resolució de dubtes
 - tests d'autoavaluació

- exercicis pràctics, a realitzar en l'horari de classe (i, en casos necessaris, a completar amb treball autònom)
- informes sobre elements patrimonials. Visites –presencials o online- a equipaments patrimonials per conèixer la seva visió i missió, el seu pla estratègic per a la gestió i elaboració d'un informe sobre el seu funcionament, les accions desenvolupades i els resultats obtinguts. Volem aconseguir diferents objectius competencials:
 - conèixer de primera mà la gestió d'elements patrimonials rellevants i en funcionament.
 - aplicar el marc teòric a casos concrets, reals i actuals.
 - reconèixer i analitzar diferents models de gestió.
 - sintetitzar les accions patrimonials desenvolupades pel centre patrimonial visitat i avaluar els resultats segons l'anàlisi de les dades.
- **TALLER DE METODOLOGIA.** Es proposen diferents tallers els quals, de forma transversal, aniran introduint l'alumnat en tots aquells aspectes metodològics que són necessaris conèixer per dur a terme amb rigor els diferents treballs acadèmics. Vegeu fitxa pròpia del taller
- **ANÀLISI D'UN CAS PRÀCTIC.** Realització d'un treball pràctic amb el plantejament d'un projecte patrimonial. L'alumnat proposarà l'anàlisi d'un cas pràctic, de forma consensuada amb la tutora, sobre el qual haurà de realitzar un estudi vinculat a algun dels àmbits temàtics de l'assignatura. El treball es desenvoluparà en 3 lliuraments al llarg del curs, més la presentació oral en públic. Cadascun dels lliuraments s'avaluarà independentment (vegeu Avaluació).

Programació i desenvolupament del treball pràctic:

Extensió: 10 - 15 pàgines de text + imatges, gràfics i bibliografia emprada

Calendari d'execució:

- Presentació d'una proposta tancada: primera quinzena d'octubre (seminari-taller per plantejar temes, primer guió raonat i anotacions bibliogràfiques)
- Redacció de la Justificació i Estat de la qüestió, amb la bibliografia vinculada. Lliurament: dimecres 16 de novembre de 2022
- Elaboració de la proposta patrimonial proposada.
- Sessions de seguiment o tutories tantes com l'alumnat necessiti amb un mínim d'1 tutoria amb índex raonat i metodologia (tutories durant el mes de novembre)
- Presentació pública del treball en 2 sessions (durant el mes de desembre, en data a determinar)
- Lliurament del treball escrit: 15 de gener de 2023

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Quadre resum del pla metodològic de l'assignatura:

ACTIVITAT	Descripció / Tipologia	HP aula	HP en línia	HNP
CLASSES MAGISTRALS	Classes a l'aula on la professora anirà desgranant el temari de l'assignatura	37.5		20
PRÀCTIQUES	Al llarg del curs hi haurà diferents pràctiques a realitzar: tests d'autoavaluació, exercicis pràctics, anàlisi de cas amb elaboració d'informes sobre elements patrimonials			40

SEMINARIS	Taller de metodologia Desenvolupament i seguiment del treball final amb el plantejament d'un projecte patrimonial	18		30
TUTORIES	L'alumnat haurà d'assistir a un mínim de tutories per l'elaboració dels informes derivats dels casos pràctics plantejats al llarg de l'assignatura		3	
AVALUACIÓ	Realització d'un examen final	1.5		
TOTAL HORES DOCÈNCIA		57	3	90

Sistema d'avaluació

Sistema d'avaluació

Activitat	Mecanismes d'avaluació	Descripció / criteris	Observacions	%
Examen			No es contempla recuperació	20%
PÍNDOLLES FORMATIVES + PRÀCTIQUES + INFORME D'UN ELEMENT PATRIMONIAL	Assistència i participació a les sessions de resolució de dubtes i lliurament dels exercicis plantejats durant les sessions	Exercicis / proves Realització d'informes	Cada tema de la guia docent comptarà amb diferents proves de seguiment	25%
TALLER DE METODOLOGIA	Assistència i participació al taller i realització d'un treball.	Assistència Realització de diferents pràctiques relacionades amb el treball d'anàlisi de cas pràctic	L'alumnat rebrà a l'inici del curs la informació corresponent als tallers	10%
ANÀLISI DE CAS PRÀCTIC	Proposta i anàlisi d'un element patrimonial. Seguiment del cas, lectura de la bibliografia i redacció del treball	Redacció de la justificació i l'Estat de la qüestió sobre el bé patrimonial escollit	A l'inici de curs l'alumnat escollirà i consensuarà amb la tutora el cas pràctic a treballar per programar tutories i calendari de treball	15%
TUTORIA	Assistència significativa	Assistència a un mínim d'1 tutoria		5%
ANÀLISI DE CAS PRÀCTIC. PROPOSTA PATRIMONIAL	Qualitat i originalitat de la proposta. Seguiment de la proposta amb objectius, fases del projecte i accions. Bibliografia específica	Estudi i desenvolupament d'una proposta de millora patrimonial sobre el bé cultural treballat.		15%
PRESENTACIÓ ORAL DEL CAS PRÀCTIC	Qualitat de l'oralitat Recursos gràfics emprats Adaptació al temps	Presentació oral del treball, amb possibilitat de projectar o realitzar una acció específica sobre els resultats	Límit de temps per cada presentació: 10'	10%
TOTAL AVALUACIÓ				100%

L'avaluació és continuada. Els estudiants que combinin els seus estudis amb una feina a temps parcial o complet, i que tinguin problemes de compatibilitat horària amb l'assignatura, tenen dret a demanar avaluació alternativa en un termini de 5 dies des del començament del semestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria de la Facultat de Lletres

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia

[AAVV \(2011\): *Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial*, Ministerio de Cultura. Madrid.](#)

Josep Ballart (1997): *El patrimonio histórico y artístico: valor y uso*, Ariel, Barcelona.

Josep Ballart Hernández, Jordi Juan i Tresseres (2001): *Gestión del patrimonio cultural*, Ariel Patrimonio, Barcelona.

Alejandro Bermúdez, Joan Vianney, Adelina Giralt (2004): *Intervención en el patrimonio cultural*, Editorial Síntesis, Madrid.

Lluís Bonet, Xavier Castañer, Josep Font (eds) (2009): *Gestión de proyectos culturales: análisis de casos*, Ariel Patrimonio, Barcelona.

José Antonio Donaire (2012): *Turismo cultural. Entre la experiencia y el ritual*, Edicions Vitel·la, Bellcaire d'Empordà.

Neil Kotler , Philip Kotler (2001): *Estrategias y marketing de museus*, Ariel Patrimonio Histórico, Barcelona.

Antoni Laporte (2016): *Els estudis de visitants: de les dades al coneixement, del coneixement a la gestió*, Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya, ICRPC.

Barry Lord, Gail Dexter Lord (1998): *Manuel de gestión de museus*, Ariel Patrimonio Histórico, Barcelona.

Manual Atalaya de Apoyo a la gestión cultural (recurs online: <http://atalayagestioncultural.es>)

Maria Angeles Querol (2010): *Manual de gestión del patrimonio cultural*, Akal Textos, Madrid.

Joan Santacana, Núria Serrat (2007): *Museografía didáctica*, Ariel Patrimonio, Barcelona.